

Béts.

Országunk' Primássa H. *Battyáni* ő Emin. ja, smét itt vagyon. Prémes hoszú magyar fekete mentében szokott látogatásokra jární a' Méltóságoknak, 's némelly Társaságokban megjelenni.

Eszterházy Antal és *Miklós* ő Hertzezségeknék különös gyönyörűségekre vagyon azon új tífztések, mellyet viselnek a' Nemes Magyar Királyi Testörző Seregnél. Bizonyítják ezt minden ilyen adott nap az által is, hogy rend szerént a' Ns Sereg' fényes forma - ruhájában tífztelkednek. Az Iffjú Hertzeg, majd minden nap ki lovagol, vagy kotsiz a' Gárda - házhoz.

A' Nemes Sereg - béli Iffjúságnak mind tudománnyában, mind erköltsében való pallérozdására, nagy gondja van Kapitány ő Hertzezségének. Ugy értettük, hogy a' Magyar Törvényben is szándékozik annak letzkéket adatni, rend szerént való Tanító által.

A' *Reformáta Zsinat* Küldöttjei közzül, leindúltak nehány nappal ez előtt a' két TT. Predikátor *Kármány*, és *Szöke* Urak; hanem Gróf *Teleky József*, és Iffjabb Gróf *Ráday Gedeon* ő Nságok még itt fognak egy ideig maradni. — Negyed naptól fogva, itt vagynak már az *Evangyélíkus* Küldött Urak is, úgymint: *Csanád - Vármegyei* Fő - Ispány, 's Tsálf. Királyi Kamarás, és belső Tanáts. *Prónai László* ő Exc.; *Torontál Vármegyei* Fő Ispány, Septemvirálista, Udvari Tanátsos, és a' *Magyar Ország* Evang. Ekklesiáknak Generális Inspektora Méltós. *Balogh Péter*; *Posonyi* Predikátor Tífz. *Crudy Dániel*; és *Szarvasi* Predikátor T. *Theshedik Sámuel* Urak, kik is mindjárt tegnap előtt estve, barátságos belzéllgetést tartottak a' Refor. Küldött Urakkal. Igen óhajtották, hogy bár a' Felség előtt egygyütt nyújthatták volna bé, a' Reform. Követ Urakkal, a' Zsinati Végzéseket; hadd láthatta

Y y

vól.

vólna tulajdon Fels. Személyében is jó Királyunk, olly szép atyafiságos eggyesülését a' két Féluek.

A' Német Tsáizári Udvari Tanács' néhai Fő Elölülőjének, Báró *Hágennek* igen véletlen, 's hirtelen halála, eggy azon nevezetes példák közzül, mellyekből hathatós tanúságot vehetnek mind azok, kik halálos ágyokra hálázták a' bódog halálra való készüléket. A' megnevezett Úr, mulattságban vólt még estve Hertz. *Colloredónál*, onnan haza menvén, le feküdt. — Reggeli hat órakor bé megy a' Komornyk, egy Kengyelfutóval a' háló - házba, hogy majd felkölti szokás szerént a' Báró Urat. Midőn látná a' Komornyk, hogy semmi foganatja nintsen a' költésének: ki-takarja a' Báró' lábát, 's fel akarja vonni néki a' harisnyáját, olly reménységgel, hogy arra tsak fel fog talán ébredni mélyl álmból, mint ez gyakor izben meg történt vólt már az előtt is. Tapasztalja azonban, hogy hidegek a' Báró' lábai, 's egésszen meg-merevedtek egyéb tetemeivel eggyütt; oda ugrik tehát a' Kengyelfutó is, ki a' világot tartotta vólt; nézik mind ketten a' Báró' szemeit: hát már bé is vóltak pókhálózva. — Ambár pedig illy véletlen, 's szinte tsak egyszerre történt is (mint a' környüllátásokból ki lehet hozni) Báró *Hágennek* kimúlása: még se ment ő készülétkel a' más világra. Készítgette ugyan is ő erre magát mindúntalan, a' maga hivatalának jó lélekkel való folytatása, az igazságnak hív követése, és mindennapi buzgó könyörgései által.

Jó helyről értettük fül - hegygel, de úgy, mint egész bizonyosságú dolgot még tsak ugyan nem írhatjuk, hogy *Erdély Ország'* részéről Kormányfzéki Tanácsos M. *Szegedi* Urat méltóztatott vólna ő Felsége Tanácsosnak rendelni a' *Bétsi* Fő Udvari Kamarához.

Ki-

2 7 8

Ki-tettük közelébbi Levelünkben, mennyi gyapjat hoztak által *Magyar Országból Austriába*, úgymint 428720 forint árrát; nyóltz millió száz két ezer nyóltz száz 64 forintra megy pedig az által-hozott bőröknek, halaknak, gabonának, kendernek, méznek, dohánynak, márhának, és bornak az árra, ezen itt következő Laistrom fzerént :

Száraz, és nyers bőrök	263431.
Hal	54015.
Apró marha	64565.
Gabona (frumentum)	343141.
Kender	57651.
Méz	61215.
Dohány	265337.
Marha	6704735.
Bor	288774.

Summa . . . 8102864.

A' gyapju' árrát hozzá számlálva pedig 8531584.

Más apróbb summájú dolgok is kerültek *Magyar Országból Austriába*, mellyek hasonlóképpen fognak velünk közölni; valamint más részről azok is, a' mellyek *Austriából* vivődtek le *Magyar Országba*. Mihelyest kezünknel lesznek ezen elő-adások: fogjuk leg-ottan közleni.

Orosz Generális Magyar gyalog Regementjébéli volt Zászlótartóról, *Fenyvessy János* Úrról, jelentettük volt annak idejében, hogy a' *Bozzai* szoros járásnál Török rabságba esett 1788-dik esztendőben Auguszt. 12-dikén; annakutánna pedig sok sanyargattatásai között Törökké lett *Konstánztzinápolyban*. Ez az Ur most itten vagyon *Bétsden* az édes Attyánál, ki az első rangú Német Testörzök között szolgál Fő Hadnagy ranggal; 's el-befezéllette nekünk, minémű viszontagságokon ment légyen kereftül, a' maga el-fogattatá-

Y y 2

sá

sának első idejétől fogva, *Triestbe* lett érkezéséig, melly hiteles elő-adásnak, úgy itéllyük, méltán engedhettünk helyet Irásunkban. — El fogatván a' fenn meg nevezett Ur egy lovas Török által, hajtatott gyalog *Bukurestbe*, a' ki előtt igen szaporá lépésekkel kellett néki menni, mert ha csak olly mellzéségre volt előtte, hogy érhetne az az ostorával, mindjárt vágta. A' hol meg-állottak, mindennemű szolgálatokat kellett néki tenni a' Török körül. — *Bukurestből*, kötözve vitetett szekéren *Orsovába*. Ott tartatott három napokig nehéz vasban. Onnan *Vidinbe*, 's *Vidinből Konstantinápolyba* vitetett. Itt mindjárt lántzra tetetett a' *Bagno* nevezetű rab-házban, holott is olly keserves szenvedéseknek vala tárgyúl kitétetve, hogy azok alatt végre el-tsüggedt; és, mivel nem reménylhetette más módját könnyebbülésének, annyival inkább pedig vissza-szabadulásának: *Mahomet*' tudománnya követésére ajánlotta magát 1790-ben Májusnak 11-dikén. Ekkor mindjárt vége lett terhes fogságának. Egy tzfira Török Pap meg fogta egyik ujját, 's el olvasott előtte egy rövid könyörgést, mellyet néki, mint a' szajkónak, utánna kellett mondani; 's mind öszve ebből állott a' Törökké való létel' tzeremoniája. — Elsőben a' *Kaimakán*' házában volt, ki a' Török Tsászár' testvérjét tartja Feleségül. Ez ötlet úgy nézte, mint szintén tulajdon maga gyermekét. Uri módon tartotta, és semmi egyéb szolgálatot nem kívánt tőle; hanem hogy reggel reá adja a' ruháját, 's estve le-vetkeztesse. — Midőn már egy hónapot töltött volna a' *Kajmakánnál*, körül-mettzetett, az az, előre vonatott egy harapó fogó formájú eszközzel a' szeméremtestének felső bőre, 's borotvával el-mettzetett. Azon egész éjtlzakán által, mellyet meg-előzött a' körül-mettzés' tzeremoniája, néhány Törökök virrasztották, 's mindent el-követtek,
hogy

hogy ébren meg-tarthassák. Danoltak, musikáltak néki, 's kínálták kávéval, serbesszel, és külömbkülömbféle tsemegékkal. — Nagyon kívánta volna meg-házasítani a' *Kajmakán*. Három izben kínálta ugyan is meg, hogy választana feleséget magának az ő *Háremjéből* *), olly ígérete mellett, hogy mindjárt házat, 's gazdaságot ad néki. Kivált harmadszor, szemére is láttatott mintegy háyni: miért hogy már nem akarná el-fogadni a' *Kajmakán*' ajánlását. Azzal mentette magát, köszönete mellett *Fenyvessy* Ur a' *Kajmakánnál*, hogy ő még Ifjú lévén, akarja magát tökéletesebbíteni. Ezen feleletnek a' lett a' következése, hogy néhány napok múlva oda kellett néki hagyni a' *Kajmakán*' házat, mellyben harmadfél hónapokig uraság volt a' dolga. Vite-tett onnan a' *Serailba*, holott vallás, törvény, szokás, és nyelv-tanítók rendeltettek melléje. Itt is jól élt ugyan, de nem olly szabadon, és kedvére, mint a' *Kajmakánnál*. Meg biztatta azonközben egykor maga a' Tsászá, hogy tsak szorgalmatos legyen, 's jól viselje magát: tehát három elztendő múlva Emberré fogja tenni *Asiá-ban*. Ezen ígéret, meg-fojthatta volna talám másban Hazájához vonzó szeretetét; de *Fenyvessy* Urban semmiképpen el nem óltotta, a' Keresztény és Hazafiúi indúlatnak tüztét. Azon gondolkodott ő, a' Föörök böltssesség' tanulása mellett is mindúntalan, mi módon szabadúlhaíson ki a' *Serailból*, mellyet valóságos tömlőtzenek tartott. Minthogy azt jól tudta maga tapasztalás-

*) Ezt, nem használhatta maga gyönyörűségére különben is a' *Kajmakán*, mivel, a' mint már oda fellyebb is volt jelentve, a' Tsászá test-vérjét tartja, 's ezzel magával kell néki meg-elegedni; a' minthogy meg is elégzik.

lásból is, hogy pénzzel mindenre reá lehet venni a' Törököt; meg-környékezett biz ő egyyet, ki a' betegekre vigyázott a' *Serailban*, 's kilentzven piástereknek ajánlása mellett kérte, hogy mutatna néki módot az el-szökésben. Rá állott a' Török e' kérésre, a' jó jutalomért; 's még köteleket is adott *Fenyvesi Úrnak*. Hozzá fogott tehát ez a' magát el-szánt Ifjú a' veszedelmes próbához; 's által-hatván szerentséssen nyóltz kö-falakon, sietett a' *Frantzia Követ* udvarába. Ott, tsak egy éjtszaka volt, 's ment mindjárt következendő nap a' mi Követünk' házához, a' hol is négy egélt hónapokig tartózkodott; míg t. i. egy *Velentzei* hajó nem találkozott, melly ötet három hónapok alatt *Trieszbe* hozta.

Magyar Ország.

Pestről, Sz. András Hav. (Nov.) 28-dikán. „Az ide való Kir. Universitásnál esztendőnként tartatni szokott Rektor' 's Dekánusok' választása következendőképpen esett meg az idén *Katalin* napján: Magnifikus Rektornak *) választatott Fő Tisz. *Rausoh Ferentz Ur*, a' *Kalotsai Érseki Megyének* egy érd. Kánonokja, AA. LL. et Phil. Doctor, 's a' *Pract. Mathésisnak*, és a' három esztendőbéli *Geometrikus Cursusnak* Kir. közös. és rend szerént való Professzora. — Dekánusoknak választattak a' *Juridika Fakultásnál*: Tek. és Tudós *Barits Albert Ur*, a' *Statistikának* Kir. kö-

*) A' Bétsi Universitás' Magnifikus Rektorává, orvós Doktor *Tobentz Ur* tétetett ez előtt négy napokkal. — A' *Freiburgi Professzorok* mind *Katholikusok*, az egy *Jakobi Uron* kívül, 's ezt a' *Protestáns Tanító Urat* választották ezen esztendőre a' *magok Univerzitássa* Magnifikus Rektorának.

közönséges, és rend szerént való Professzora; a' Medikánál: Stáhly György Ur, a' Chirurgiának, 's Bába-mesterségnek rend szerént való Profeszszora; a' Philosophikánál pedig ama' máthésisi nagy tudományjáról híres és nevezetes Tisz. Pasquich János Ur, a' Sublimior Mathésisnak rendszerént való Tanítója. Ezen Ur, egy Munkát készített a' *Differentialis és Integralis Calculusnak Tudományáról*, melly éránt meg kérte a' Felséget, hadd ajánlhassa azt nékie. Jó Királyunk, nem csak meg engedte kegyelmessen a' kért ajánlást, hanem e' felett arany lántzal is kívánta meg tisztelni a' T. Szerzöt; melly atyai kegyessége jó Királyunknak, a' F. Helytartó Tanátshoz 21660 szám alatt, Nov. 18dikán érkezett királyi rendelésben jelentetett. Ezen rendelésnek következő tziikkelyét akartam maga eredeti valóságában közleni: „*Quo autem ultra factam Libello huic isthanc honoris accessionem (t. i. hogy ő Felségének lehessen azt ajánlani) altefata S. Majestias testatum redderet, quam grati sibi sint Professorum eorum conatus, qui praeter id, quod munere suo rite defungantur, subcivitas adhuc horas suas scribendis libris talibus, qualis praesens est, ipsi etiam Universitati honorem adlaturis, consecrant, eundem Professore Joannem Pasquitz torque praeterea aureo, qui hic adnexus conspicitur, donandum benigne decreverat; quam etiam in ipso Confessu Academico, medio Rectoris Universitatis, nomine Suae Majestatis Ipsi tradere noverit.*“ — Az el-múltt két esztendőkhöz képest, igen nagy az idén a' tanuló Iffjúság' száma: de reményljük, hogy a' jövő esztendőben még számosabb fog lenni. Mert mind inkább inkább kezd meg győztetni a' Publikum, a' Pesti Universitásná lévő Tanító Uraknak a' tanításban való buzgóságokról, 's azoknak nagy tudományokról; valamint arról is, hogy itén az Iffjúság éppen nem
rom.

romlik az erköltsében, mint némelly irigyek állítják, hanem inkább tökéletesebbedik. A' negyedik esztendőbeli Törvény-tanulók, többen vagynak száz husznál; Filozofusok száz ötvenen felül; Orvosi Tudomány-tanulók pedig 40-en. Sok Fő Uraknak kedves magzattyaik is tündöklenek Tanulóink' díszes Seregében, úgymint: a' Törvény-tanulók között Gróf *Nádasdy Mihály és Leopold*, 's Gróf *Cziráký László* Urfiak. A' Filozofusok között: Ország-Birája' Gróf *Zichy Károly* ő Excell. ája' *Ferentz és Károly* Urfiak; Personális *Örményi* ő Excell. jának *Maximilián* nevű Urfia; és Gr. *Györi Ferentz* Urfi. — A' Gymnásiumban, melyet a' Piáristák' Szerzete tanít, B. *Schafraath* ő Nsága' kormányozása alatt, 250nél felesebb számmal vagynak a' tanuló Iffjatskák. Ékesítik ezeknek Seregét Personális ő Kegyelemességének két Urfiak, 's Gr. *Zichy Károly* ő Excell. jának *Ferdinánd* Urfia, a' ki is Principista. Jó nagy részét teszi a' Tanulóknak, mind az Universitásnál, mind pedig a' Gymnásiumban, a' protestáns Iffjúság. — Az *Aesthetikai*, 's *Medica-praxisi Katedrának* el-nyerése eránt, vetélkedés (concurus) fog itt az Universitásban tartatni Decembernek huszonhatodikán.

A' Magyar és Horvát Országi öt Akademiákban is egyenlő ranguak 's fizetésűek fognak lenni a' Magyar Nyelvet, és Litteraturát tanító Professzorok, a' több közönséges Tanítókkal.

Ama' nagy tudományú, érdemű, és tiszteletű Hazafit T. *Horváth* Urat, Tisz. *Domin* Ur fogja fel-váltani, ő Felsége' helyben-hagyásából, a' *Pesti* Universitásnak *Fizikai* Tanító-fizékében.

A' *Nándorfejérvári* volt tituláris Ersek *Popovits Dienes* Ur, Nov. 20 dikán iktattatott bé Sz. *Endrőn* a' *Budai Görög* Püspökségbe. Ns *Pest-Vármegye*' első Al-Ispánnya *Tek. Szily János* Ur

Úr volt a' Bé - Iktató , ki a' Gyülekezethez Magyar ; a' Püspök Úrhoz pedig Deák Beszédet tartott.

Erdély Ország.

Kolosvárról, Nov. 19-dikén. „Nagy vigaságok között inheplették *Simon'* napját *Gáldon*, úgymint *Alsó - Fejérvármegyei* Fő Ispány Mélt. B. *Kemény Simon* Úr ő Excellentiájának úri Neve' napját. Jelen voltak e' jeles Inneplés' tzeremoniáján, másokon kívül, a' Nemes Vármegye' Tisztjei, mind egyenlő nemzeti forma - ruhában. Már reggel kezdődött az apró fegyverek' ropogása; alztal felett pedig, minden nevezetes ivásokat, trombiták' harsogásai, 's más musika - szerek' zengései, és ágyúk' durrogási váltották fel. Az egész Alztal ivott, ő Excellentiája' egészségéért. Ő Excell. jának több fel - kiáltásai között, e' hármat nints mód nem említeni: *Éllyen a' Magyar Nemes Ember Hazánkban. Ha el - múlt is a' Diéta, még is éllyen a' jó Hazafi. Adjon Isten eggyességet, békességet Hazánkban, 's Vármegyénkben.*

Következendő szerentsétlenség történe a' napokban *Ns Alsó Fejérvármegyében*, a' *Csombordi* réven. Eggy igen meg - terheltt hajó el - süllyedt a' *Maros'* közepén, 's három ember, és 1 ökör örökösen belé veszének a' vízbe.

Detreheni M. B. *Kemény Simon* Úr, ki-lovagol közelébb az udvarából. Midőn vissza tért volna, meg - ijjedtt a' lova valamitől, 's el - esett vele; melly esés közben ketté tört a' *Bárá* Úr' lába.

Ezen szerentsétlenül jártt Méltóságnak Testvérjét, B. *Kemény Pál* Urat, rész szerént katonai, rész szerént polgári számos érdemeire nézve, ezer forint esztendei fizetés, és Udvari Tanácsosi rangal méltóztatott kegyes Fejedelmünk nyugodalomra botsátani.

Néhai

Néhai Mélt. Gróf Kis - Rhédei Rhédey Mihály
Úr' testét, ki - vivék Sámsondi Józsfágába; teme-
tési pompája pedig itt Kolosváratt fog tartatni.

Buzgó tisztelettel, 's repeső örömmel mene-
végbe nálunk, Fels. Urunk' *II. Leopold* ditső
Neve - napjának inneplése. A' Piáristáknál *Te*
Deum Laudamus tartatott, az egész Kir. Kormá-
nyozó Tanács' jelenlétében. Zengett a' Szentegy-
házban a' musika; kívül pedig a' Katonaság szál-
vékat lövöldözött. Az Isteni szolgálat után, a'
Tanácsos Urak, Gubernátor' Képét viselő Mélt.
B. Bánfi Farkas Úr; a' Titoknok, és Koncipista
Urak pedig M. Titoknok Gr. *Teleki László* Úrnál
ebédeltének. Estve, rakva vólt a' jádzó - szín,
mellyben *Liebe um Liebe, oder die treue Unter-*
thanen. (Szeretet szeretetért, vagy is a' hív Job-
bágyok) nevű szép Darabot jádzották. — Guber-
nialis Kántzellista Boér Sándor Úr, következő
pár verssel sohajtott az Égre, jó Fejedelméért:

Egek! éltessétek kegyes Fejedelmünk',

Hadd leheffen benne tartós segedelmünk.

Név' napját mindenkor illy szép színben lelje:

Felségét hív Népe vígadva tisztelje.

Lengyel Ország,

lehetetlen, hogy virágzó állapotot ne érjen; mert
olly virtusok mutogatják benne magokat, mellyek
bóldogító eszközei a' Polgári Társaságoknak. —
Hoztuk már mi fel ezen virtusoknak néhány pél-
dáit más izben is; most pedig egyszerre né-
gyesével is közöllyük azoknak remekjeit, mellye-
ket valóban nem tsak elme - futtatás, hanem
követés végett is örömmel lehet olvasni. Ezek
azok:

nom lenne a' ...

Vge

A'

A' *Lithvániai* Fő Törvényszéknek Marsall-jává (Elölülőjévé) *Stryriensky* nevezetű Protes-táns Úr választatott *Vilna* Városában. Így akar-ták t. i. a' Választók bé tölteni az új Konstitutzió' Törvényét, mellynek ereje szerént, nem a' val-lásra, hanem tsupán az elme, 's szívbeli nemes tulajdonságokra tartoztak nézni említett Fő Tiszt-viselőjöknek választásában.

Novembernek elsőjén, egygy igen nevezetes Polgár-Innep vólt *Varsó* Városában. Ezt okozta egy Polgár Gyermeeketskének kerefzteltetése, ki-vel néhai *Dekert* Úr hagyta kevéssel ez előtt teréhben a' maga Özvegyét. A' *Varsói* Polgárság' Elöljárója vólt t. i. említett *Dekert* Úr, 's ő sür-gette leg-először a' polgári jusokat, mellyeknek meg-nyerésében szerentséssen bóldogúlt is. — Hogy illy érdemes Polgár Társokat, halála után is meg-tisztelhessék tsetsemő árvájában a' *Len-gyel* Városok' Deputátusai, mind meg-jelentek a' Kisded' kerefztsége tzeremoniáján. Ugyan ezt tselekedték azonban a' Fő Nemesek is, hogy új bizonyosságát adnák ezzel is, a' Polgárokhoz vi-selhető atyafiságos indulatjoknak; 's a' mi na-gyobb, *Krakói* Deputátus Gróf *Soltyk'* Felesége, született *Sapieha* H. Alfzöny, 's az Ország' Mar-sallja Gr. *Malachovsky* tartották kerefzt-vizre a' Polgár Fiútskát. — Több Fő Kerefzt-Atyák is vállalkoztak Gróf *Malachovskyn* kívül, kik mind-nyáján, 's még mások is gazdag ajándékokat oltogattak a' Kisded' számára. A' Kerefzt-Anyá pedig Gróf *Soltykné* azt ígérte, hogy ő magára vállalja a' Gyermeeknek 16 esztendős koráig való fel-nevelését. — Be jól járna sok jó igyekezetű szegény Legény, ha 16 esztendő korán felül talál-hatna is bár illyen Anyára!

Vilna Városában, egy nagy Ispótláyt fun-dált maga költségén Gr. *Oginskáné*, 's ezzel most

egy-

eggyesítette azon száz árva gyermekekre való fundátziót, melyet néhány esztendőkkel állított vala fel ez előtt.

A' *Mineralogiára*, *Chymidra*, *Mechanikdra*, *Hydraulikdra*, az az: az értzekről, a' testek' eredeti részeikről, a' mesterséges, és hasznos eszközökről, 's a' vízről, és vízi eszközökről való tudományokra; úgy nem különben a' bányászti tudományra is néhány Ifjakat taníttat a' *Lengyel Státus* maga költségén. — *Vajmi* sokat fognának nyerni, hasonló tselekedetek által *Magyar és Erdély Országok is!*

Elegyes Történetek.

Egész mártziális pompával vitte bé az *Orániai* örökös Hertzeg, Nov. 2dikán *Hágába* a' maga Kedvesét, kit *Berlinből* nyert. Leg elől mentek előtte lóháton öt Svadron Testörzök; ezek után gyalogoltak két Dobosok, 's 12 Trombitások; követték ezeket két hat lovas hintókban ülő udv. Tisztviselők. E' két hintókat lovas Vadászok, négy lovagló udvari Nemes Ifjak, 4 Kengyel-futók, 16 Lakájok, és az örökös Hertzeg két Adjutántjai váltották fel. Itt érkezett az Ifjú F. Házasoknak, tizenkét dárdás Testörzöktől körül vett hintajok, melyet egy Svadron Testörzök, és két hintókban ülő udvari Tisztviselők kísértek. Midőn közelgetett volna *Hágához* illy pompájában az örökös Hertzeg, huszonegygy ágyú-lövések lettek; az úttizákon állottak parádében a' *Stuttzoso*k, a' *Katonasággal* együtt. — Talán ugyan ezen mártziális tzeremoniának az az oka, mivel a' *Prussziai Márs' Leányát* vitte bé *Hágába* az *Orániai* örökös Fő Hertzeg — annak a' *Prussziai Mársnak* a' *Leányát*, ki néhány esztendőkkel ez előtt fegyverrel tsendesítette, vagy is inkább *tsillapította* le a' *Hollándiai* háborút. — Azért mond.

mondhatjuk inkább, hogy csak *tsillapította*: mert bizon még most sem alult ott el egészen a' háborúság' tüze. Hatalmasabb ugyan a' Pátriótáknál a' más rész; de csak jobb volna még is, ha ennek a' hasonlításnak semmi helye nem volna, és a' hatalmasabb rész annyira nem hatalmaskodna. — Egy Barátunk most jött vissza *Amsterdamból*, 's beszéli, hogy rosszul járt volna egy alkalmatossággal, ha nem lett volna az a' kokárdája, melly a' Helytartó Hertzeg' részén lévőeknek az esmértető tizimere. — Az ilyen erőltetésnek, és üldözésnek nem szokott soha jó vége lenni.

A' *Marokkói* szakállas Felség, csak úgy rá jár már *Ceuta Várára*, mint a' matska a' ki-kezdett szalonnára. Mihelyt néminémű bátorságba tette magát pártos Ötse ellen, újra fel-bontá biz ő a' *Spanyolokkal* kötött fegyver-nyugvást; hanem ugyan azon időben ismét meg akarta más részről újjítani a' békességről-való tanátskozást, 's e' végett el is indította *Madrid felé Chiappe Ferentz* nevű Státus Titoknokját, a' ki egy *Olasz Zsidó*. Ez a' szakállas Titoknok *Cádizban* volt már Okt. 26dikán; de a' *Spanyol Udvar* nem nyilatkoztatta volt még akkor ki, ha bé fogadja é azt magához, és olly sok haszontalan próbák után engedje é még tovább is jádztatni magát egy olly Ember által, kinek gondolati és indulati hasonlók azon tenger' habjaihoz, mellyek az ő földét tsapdossák.

Amaz igen kitsinből igen nagyjá lett Hg *Potemkinnek* *) utolsó szempillantásairól, 's halot-

*) Azt beszélik t. i. felölle, hogy közönséges Lengyel szülektül származott 's négy esztendő-

lotti tzeremoniájáról ezt írják *Jassyból*, hogy mi-
nekutánna ki-vétetvén hintajából, le-tétezt
vólna a' gyepre: egyy égő gyertyát kívánt ke-
zébe, 's mintegy egy fertály óránnyi idő múlva
lenni meg-szünt. Teste vissza-vitetett *Jassyba*,
fel-bontatott, a' rothadás ellen balsammal el-
készítetett, 's kilentzed napra igen nagy pom-
pával vitetett a' Templomba. Azon háztól fog-
va, mellyben lakott vólt a' meg-hólt Hertzeg,
meg-hintetett az út egélsz' a' Templomig homok-
kal, 's két felől sorokat formált rajta a' Gyalog-
ság két óránnyi messzeségre. Ezen két sorok
között lett a' pompás menetel, ágyúk' durrogá-
sai, és minden harangok' zengései között Érk. 1.)
fél Huszár Regiment; 2.) egyy Osztálya a' Va-
dász - Kadét - Korpusnak, melly általán - fogva
14 ezrtendős Ifjakból áll. 3.) A' meg-hólt H.
Vasas Regimentje. 4.) A' Klastromok-béli Pap-
ság. 5.) Azok a' Stábális Tisztek, kik a' meg-
hólttnak tsillagjait, és keresztjeit *), a' koronát,
sce-

dökig *Kalugyer* vólt. — Mivé lett: tudja
egéssz *Europa*: vólt t. i. H. *Potemkin*
2-dik *Katalin* Nagyságáuk első oszlopa.

*) Következendő tiz tziemes Rendeknek vólt t.
i. ő Vitéze, ógymint: öt *Orosz*; egyy *Prus-
sziai*; két *Lengyel*; egyy *Dánus*; és
egy *Svéd* rendeknek. Az öt *Orosz* Ren-
dek ezek; Sz. *András*; Sz. *Newski*
Sándor; Sz. *György*'s Sz. *Volodimir*
első rangu; és a' Sz. *Anna* Rendjei. — A'
Prussziai, a' fekete Sas Rendje. — A' két
Lengyel Rendek: a' fehér Sas; és a' Sz.
Stanislaus rendje. — A' *Dániai* az Elefánt
rendje. — A' *Svéd* Országi végre, a' *Sera-
fimok* rendje.

sceptrumot, és a' koporsó fedelét vitték. 6.) A' hintó, mellyben a' holttest volt, 's a' mellyet 8 fekete borítékú fejer lovak vontak. 7.) A' Generálisok, és a' Tartomány' Naggyai. 8.) A' meg-holttnak igen pompás készületű paripái; és 9.) drága gála-hintaja, mellyet tíz lovak vontak. Végről ment egy Dragonyos Regement, 's tizenhat Kozák. — A' halotti prédikáttzió után három izben adott egymás után tüzet a' Gyalogság.

Mennyire meg-hatotta legyen szivét az Orosz Tsászárnénak, kedves *Potemkinje*' véletlen halálának érte, el lehet gondolni. Mert Mindenese volt ő a' Tsászárnénak. Meg-mutatta azonban ez a' Nagy Allzony, illy nehéz környűállásokban is, a' maga erős-lelkűségét. Mert eret is nehezen tudtak rajta vágatni, melly által eleit vehetnék az ijedtségből származható veszedelmes következtéseknek. Meg-izente a' titkos Tanátsnak is, melly hirtelen ölzve-gyűlt a' szomorú hir' hallására, hogy ismét el-öszolhat, mert ő olly állapotban érzi magát, mellyben nem szükölködik a' titkos Tanáts' segítsége nélkül, a' meg-kivántató rendelések' tételére. Bé zárkozott tehát a' Kábinétjába, 's tizenöt óráig ki sem jött; hanem mindüntalan dolgozott abban a' ruhájában, mellyet estve vett volt fel olly tzéllal, hogy abban az udvari Báiban fog meg-jelenni. — Irt *Besborodky* titkos Tanátsos Úrnak *Jassyba*, hogy a' Békességről-való tanátskozást folytassa a' Török Ministerekkel; *Cachovsky* Generálnak pedig hogy vegye által a' Sereg' kormányozását.

Az Orosz Tsászárnétól, igen sokat reménylenek a' ki-költözött Frantziák. Jele ennek az is, hogy egy *Sulem* nevezetű Fr. Tudós, ki a' ki-

ki-költöztek közt vagyon, 's most egy folyó munkát kezdett ki adni a' Kontra-revolutzióról, e' mi időnk' Herkulesének nevezi az Orosz Tsászárnet, ki egyik kezével Nap - keletet lenyomta; Nap - nyugotot pedig a' zürzavarból fel - emelte.

A' *Spanyol* Királyhoz is nagyon ragaszkodnak a' ki költözött Frantzia Hertzegek. *Duc d'Havre* nevezetű Biztosok ott is vagyon egy időtül fogva *Mádrítban* a' ki már a' *Spanyol* Ministerekkel külömbkülömféle tanátskozásokat tartott. — A' *Spanyol* Udvar is küldötte egy Ministérét *Onis* Urat *Koblentzbe*; de nem Követi ranggal.

A' *Svéd* Király sem akarja hagyni a' Frantzia Hertzegeket. Követjét is küldötte hozzájuk Bárá *Oxenstiern*' személyében, a' ki néha napján *Regensburgi* Követje vólt a' *Svéd* Udvarnak.

A' *S. Domingói* szörnyű pártütés nem tsendesedett le, mint némelly Levelek után kezdették ezt hiálni *Párisban*. A' Nemzet - Gyűlése meg is egygyezett már Nov. 14-dikén, a' rend - kívül való tengeri készületeknek tételébe, mellyeket szükségeseknek ítelt a' Király, a' fekete Emberek' le - tsendesítésére. 10379912 livra kívántatik ezen készületekre.

Költ *Bétsben*, Decembernek 2-dik napján, 1791-dik esztendőben.

